

BEZKRĘGOWCE

SPOTKANE NA MOICH WAKACJACH

BEZKRĘGOWCE:

Bezkręgowce to grupa zwierząt, która wyróżnia się przede wszystkim **brakiem szkieletu wewnętrznego. Jest to umowna jednostka systematyczna.** Do grupy tej zaliczamy te zwierzęta, które nie są kręgowcami. Do bezkręgowców należy prawie 95% wszystkich współcześnie występujących zwierząt. Liczba opisanych gatunków **przekracza 1 milion**, a niektóre źródła podają ich nawet 100 razy więcej.

Na moich wakacjach zrobiłem zdjęcia poniżej przedstawionych bezkręgowców. Najtrudniej było zrobić zdjęcie ważce w locie w Słowińskim Parku Narodowym, ale udało się.

Żuk gnojarsz

Ciało ma owalne, sklezione, długości 16 do 25 mm, z wierzchu czarne lub czarnozielone, pod spodem niebieskofioletowe, niebieskie bądź niebieskoczarne. Głowa z guzkiem w części środkowej. Przedplecze z dużymi punktami po bokach. Pokrywy o międzyrzędach słabo wypukłych i delikatnie poprzecznie pomarszczonych, a rzędach głęboko punktowanych. Samiec posiada na spodniej listwie przednich goleni 1 do 3 zębów lub guzków, a na tylnych udach dwa zęby. Samica w tych miejscach nie posiada ząbków. Od innych polskich przedstawicieli tego rodzaju odróżnia go na pokrywach 7 punktowanych rzędów, sternity odwłoka na całej powierzchni są owłosione i punktowane. Żuk gnojarsz toczy przed siebie kulkę zlepioną z resztek roślin, odchodów zwierząt, błota czy gliny. Te kulki oczywiście niosą za sobą pewien specyficzny zapach, ale żukom to nie przeszkadza. Takie odchody stanowią dla nich bardzo cenne źródło pokarmu, bogate w sole mineralne, a także są izolatorem ciepła. Żuki gnojowe toczą kulki używając tylnych odnóży.

Ważka

Wszystkie ważki mają zbliżony typ budowy. Są to owady przeważnie średniej lub dużej wielkości. Długość ich ciała waha się od 2 cm do 19 cm . Rozpiętość skrzydeł ważek mieści się w przedziale 2–19 cm.

Obecnie pod ochroną w Polsce znajduje się osiem rodzajów ważek. Są to gatunki objęte ścisłą ochroną ze względu na to, iż narażone są one na wymarcie. Często są to, albo gatunki, które generalnie występują coraz rzadziej, albo takie, które mogą wyginąć jedynie na terytorium Polski. Wprowadzając ochronę, można być pewnym, że gatunek będzie mógł rozmnażać się w sposób naturalny i niezakłócony, co doprowadzić może do zwiększenia ilości jego osobników.

W Polsce pod ścisłą ochroną znajduje się osiem rodzajów ważek. Wymienić należy Trzeplę zieloną, Iglicę małą, Łatkę ozdobną, Zalotkę białoczelną, Zalotkę spłaszczoną, Zalotkę większą, Żagnicę zieloną, oraz Żagnicę północną. Wszystkie z nich występują na różnych obszarach, ale objęte są jednakową ochroną, w celu możliwości odbudowania liczebności tego gatunku.

Ściga purpurowa

Ściga purpurowa (*Pyrrhodium sanguineum*) – chrząszcz z rodziny [kózkowatych](#). Występuje w Polsce. Osiąga długość do 12 mm . Zamieszkuje dąbrowy. Ściga purpurowa występuje niemal w całej Polsce. Można ją spotkać od kwietnia do czerwca, głównie w lasach liściastych. Najczęściej zasiedla dęby, rzadziej buki, graby, wiązy, leszczyny oraz drzewa owocowe. W odróżnieniu od wielu innych gatunków kózkowatych, ściga purpurowa nie żeruje na kwiatach.

Zwykle rozwój tego chrząszcza trwa 2 lata, choć w sprzyjających warunkach może się skrócić do roku. Okres godów ścigi purpurowej, to czas wzmożonej aktywności, zwłaszcza samców, które starają się zdobyć samicę. Niemal cały czas pozostają w ruchu, są bardzo dynamiczne. Kiedy tylko samiec spotka samicę, wskakuje na nią i przystępuje do kopulacji. Samce są wobec siebie bardzo agresywne, gdy spotkają się dwa osobniki dochodzi do krótkiej ale zażartej walki. Te widowiskowe pojedynki nie są groźne i kończą się ucieczką pokonanego. Po kopulacji samiczka przystępuje do składania jajeczek w martwych pniach lub gałęziach różnych drzew liściastych, głównie dębów (stojących, ściętych lub obłamanych). Preferuje ciepłe, nasłonecznione stanowiska. Wyszukuje szczeliny lub spękania w korze, wsuwa tam swoje pokładełko i umieszcza tam jajeczka, z których następnie wykluwają się larwy.

Gąsienica motyla

Gąsienice w odróżnieniu od postaci dorosłych posiadają aparat gębowy gryzący, służący do pobierania pokarmu, który z kolei dostarcza budulca i energii do kolejnych przeobrażeń. Gąsienica posiada również oczka proste umieszczone po sześć z każdej strony głowy. Są to prymitywne narządy rejestrujące tylko światło i cień. Wydłużone ciało gąsienicy składa się z

segmentów (3 tułowia, 10 odwłoka) o dużym podobieństwie. Pokrywa je miękki, elastyczny oskórek, na którego powierzchni mogą występować szczecinki lub różnego typu wypustki.

Mrowisko mrówek rudnic

Pospolity owad leśny, żyje głównie w lasach, szczególnie iglastych. Buduje gniazda (mrowiska). Najczęściej znajdują się one w zacisznym, ale częściowo przynajmniej słonecznym miejscu, zwykle przy pniu drzewa. Mrowisko ma wysokość do 1 m, czasami nawet więcej. Składa się z części nadziemnej (kopiec) i podziemnej. Część nadziemna zbudowana jest głównie z igieł drzew i drobnych gałązek. Część podziemna jest równie duża jak nadziemna, a nawet większa, gdyż może sięgać do 2 m .

Konik polny

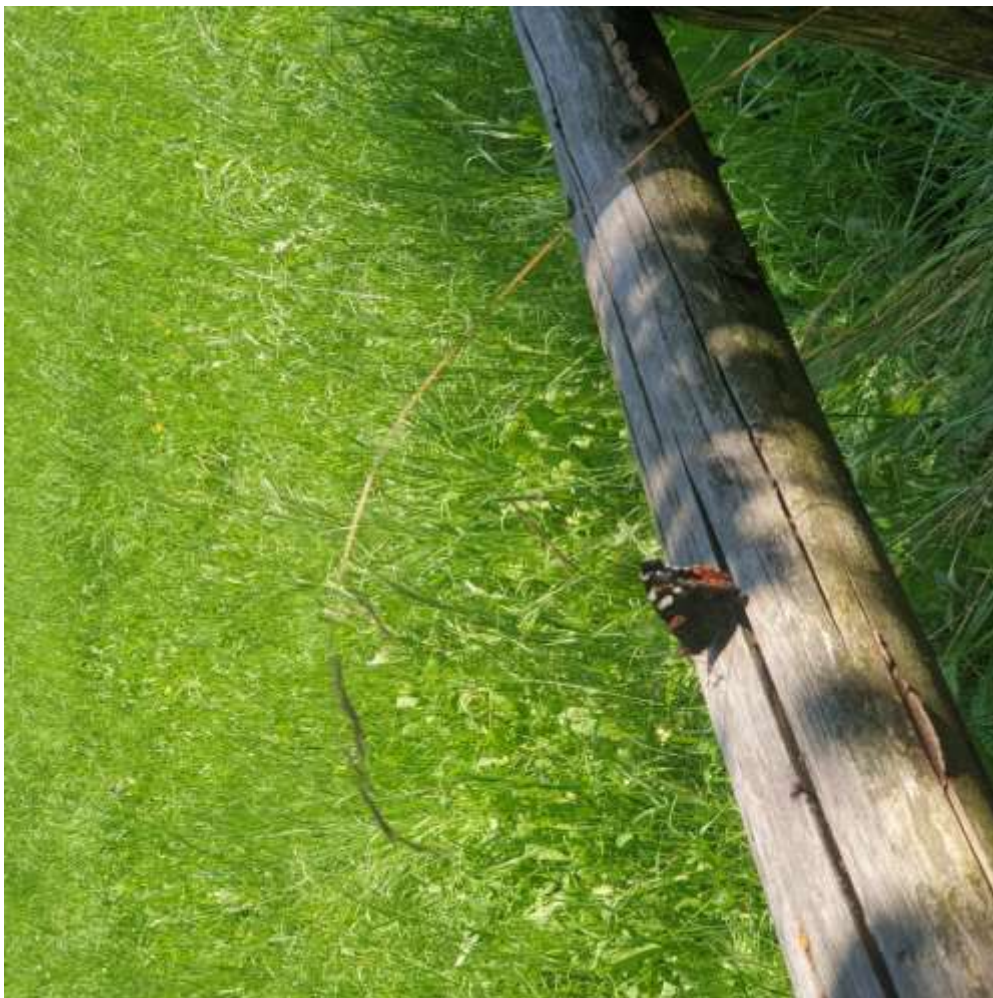

Konik polny, konik – potoczna nazwa owada z rzędu prostoskrzydłych oznaczająca skaczącego szarańczaka wydającego dźwięki poprzez pocieranie tylnych nóg o pokrywy. W ujęciu potocznym także innych przedstawicieli szarańczowatych (z wyjątkiem samej szarańczy), a także (co bywa przez niektórych uważane za błędne^[2]) pasikoników.

Koniki polne, świerszcze czy pasikoniki są często mylone lub wręcz utożsamiane ze sobą nawzajem. Mimo pewnych podobieństw różnią się jednak między sobą dość znacznie. Największy z nich jest pasikonik, jego długość może

osiągnąć nawet 10 cm. Jako jedyny z całej trójki ma soczyście zielony kolor, który pozwala mu się ukrywać wśród traw i liści. **Konik polny** jest dużo mniejszy od pasikonika, osiąga około 2,5 cm długości. Ma ubarwienie szare lub w różnych odcieniach brązu, choć niektóre ich gatunki potrafią je zmieniać, by upodobnić się do otoczenia. Choć drobniejsze, budową przypominają pasikonika, różni je jednak głównie aparat gębowy, który u konika polnego jest mniejszy. Wynika to ze sposobu odżywiania, który opiera się na diecie roślinnej. Liście, zboże, trawa to ich ulubione przysmaki. To największe skoczki z całej trójki, ich tylne odnóża są przystosowane do wykonywania susów na ogromne odległości i wysokości w stosunku do długości ciała. Dodatkowo koniki polne mają też skrzydła i potrafią latać.

Rusałka pawik

Rusałka pawik to jeden z najbardziej pospolitych polskich motyli. Można go spotkać niemal wszędzie tam, gdzie choć trochę zieleni i odpowiednich roślin, z których może spijać nektar. Przykuwa uwagę swoim charakterystycznym ubarwieniem. Na ceglastoczerwonym tle podwójnych skrzydeł w ich skrajnych rogach znajdują się przypominające te z pawich piór oczka. Tylko przypominające bo układ barw mają zupełnie inny. Środek „pawiego oczka” rusałki ma ceglastoczerwoną mieszającą się z czarnym plamkę. Okala ją kremowa otoczka dodatkowo przyozdobiona niebieskimi wzorkami z perłowymi kropeczkami. Drugie „pawie oczka” usytuowane na drugich skrzydłach ma nieco odmienny styl. Najpierw okala je kremowa, potem czarna otoczka, a w środku niebieska plamka, która w promieniach słońca jeszcze bardziej jest widoczna. Samiec i samica dla laika są praktycznie nie do rozróżnienia. Oba osobniki mają bardzo podobne ubarwienie oraz podobny układ plam, który wcale zadania nie ułatwia. Według entomologów podobno samice są nieco większe od samców, ale ktoś jest w stanie zauważyć taką różnicę widząc owada subtelnie przelatującego z jednego kwiatu na drugi. Na głowie są czułki stosunkowo krótkie w porównaniu z innymi motylami. W ciągu roku pojawiają się zazwyczaj dwa, rzadziej jedno pokolenie pomiędzy czerwcem a wrześniem.

Odchodnica (*Mesembrina spp.*)

Dorośle odchodnice dorastają nawet do 1,3 cm. To całkiem sporo, chociażby w porównaniu z ich domową kuzynką. Jeśli chodzi o wygląd, to trzeba przyznać, rzucają się w oczy. Twarz, nasady skrzydeł oraz stopy, są żółto-pomarańczowe. Resztę ciała mają po całości czarną, a do tego błyszczącą (zwłaszcza przedplecze). Jak by tego było mało, pokryte są również licznymi, czarnymi włoskami. Nie są więc zbyt estetyczne pod względem wyglądu, a nawet mogą trochę groźnie wyglądać, jednak na szczęście dla ludzi, są całkowicie nieszkodliwe. Właściwie to w całej Polsce. Jeśli jednak chodzi o wybór środowisk, to trzeba przyznać, że muszki z tego rodzaju są dość wymagające. Preferują pastwiska, zarówno dla bydła jak i koni. Czasami zdarza im się również występować w miejscach mniej typowych, ale sąsiadujących z nimi, chociażby w lasach.

Jeśli chodzi o odżywanie się, to muszki te bardzo chętnie odwiedzają kwiaty, by pożywić się ich nektarem. Niekiedy jednak, mogą uzupełniać swoją dietę czymś potem, który wysysają, gdy np. usiądą komuś na ręce czy nodze. Energia z tego typu pokarmu jest szczególnie potrzebna samicom, którą muszą przecież złożyć jaja. A te umieszczają w mało przyjemnym miejscu, bo bezpośrednio w krowich i końskich odchodach (no i już wiadomo, co je tak ciągnie do pastwisk). Myliłby się jednak ten, kto sądził by, że larwy odżywiają się sami odchodami. Tak naprawdę są bowiem drapieżnikami, które polują w tych odchodach na larwy innych much. Można więc przyjąć, że *Mesembrina spp.* są pożyteczne, ponieważ dorośle zapylają kwiaty, natomiast larwy przyczyniają się do ograniczania liczebności innych, znacznie bardziej dokuczliwych muchówek.

Opracował:

Antoni Żuchowicz kl. 6A